

KAHLIL GIBRAN

DARUL IUBIRII

PROFETULUI ■ PORTRET ÎN PENIȚĂ
DESCHIZĂTORUL DE DRUMURI ■ NEBUNUL
NISIP ȘI SPUMĂ ■ GRĂDINA PROFETULUI

Traducere din limba engleză și introducere:
MIHAI-CLAUDIU MĂRÎI

EDITURA HERALD
București

Cuprins

Notă introductivă	5
Portret în peniță...	9
Nebunul	19
Cum am devenit nebun	20
Dumnezeu	21
Prietenul	22
Sperietoarea	23
Somnambule	24
Câinele cel înțelept	24
Cei doi pustnici	25
Despre a da și a primi	26
Cele șapte voci ale firii	26
Război	28
Vulpoiul	29
Regele înțelept	29
Ambiții	30
Noua plăcere	31
Cealaltă limbă	31
Rodia	32
Cele două cuști	33
Cele trei furnici	34
Groparul	34
Pe treptele templului	35
Orașul binecuvântat	35
Zeul cel bun și zeul cel rău	38
Înfrângere	38
Nebunul și noaptea	39
Chipuri	41
Marea cea mare	42
Răstignire	44
Cititorul în stele	45
Dor adânc	45
Spunea un fir de iarbă	46
Ochiul	47
Cei doi învățați	47
Când s-a născut amărăciunea mea	48
...Și când mi-a apărut pe lume Bucuria	49
Lumea desăvârșită	50

Deschizătorul de drumuri	53
Deschizătorul de drumuri	54
Visătorul	55
Dragoste	58
Regele pustnic	59
Felina	61
Tiranie	63
Sfântul	63
Plutocratul	64
Sinele deplin	65
Războiul și națiunile mici	66
Critici	67
Poeții	68
Roza vânturilor	68
Regele din Aradus	69
Din adâncul inimii mele	70
Dinastii	71
Cunoaștere și semi-cunoaștere	72
Spuse o foaie albă-ca-zăpada...	73
Savantul și poetul	74
Valori	75
Alte mări	76
Pocăința	76
Muribundul și vulturul	77
Dincolo de singurătatea mea	78
O ultimă privire	79
 Profetul	 85
Sosirea corăbiei	86
Despre Iubire	91
Despre Căsătorie	93
Despre Copii	94
Despre A Dăru	95
Despre A Mânca și A Bea	98
Despre Muncă	99
Despre Bucurie și Amărăciune	102
Despre Case	104
Despre Veșminte	106
Despre A Cumpăra și A Vinde	107
Despre Vină și despre Pedepsă	108
Despre Legi	114
Despre Libertate	116
Despre Rațiune și despre Pasiuni	118
Despre Durere	120

Despre Cunoașterea de Sine	121
Despre a Transmite Cunoașterea	122
Despre Prietenie	123
Despre A Vorbi	125
Despre Timp	126
Despre Bine și despre Rău	127
Despre Rugăciune	129
Despre Plăcere	131
Despre Frumusețe	134
Despre Religie	136
Despre Moarte	138
Despărțirea	140
Nisip și spumă	151
Partea întâi	152
Partea a doua	156
Partea a treia	162
Partea a patra	166
Partea a cincea	172
Partea a șasea	178
Partea a șaptea	183
Partea a opta	191
Grădina profetului	197

Notă introductivă

Gibran Kahlil Gibran s-a născut la 6 decembrie 1883, în Bsharri, o localitate aflată la poalele muntelui Fam al-Mizab, în nordul Libanului, într-o familie maronită. În 1894 emigrează împreună cu surorile sale mai mici, Marianna și Sultana, în Statele Unite, stabilindu-se la Boston.

Urmează cursuri de specialitate în America și în Liban, studiind pictura, arta fotografică, literatură arabă, engleză și franceză.

Începând cu 1905 începe să publice în diferite reviste din New York pamflete și scurte povestiri, toate în limba arabă.

- 1905 – *al-Musiqa* (Muzica), proză scurtă în care este elogiată muzica în general și cea arabă în special;

- 1906 – *'Ara'is al-Muruj* (Nimfele din vale), o culegere de trei scurte povestiri în care autorul își exprimă convingerile antifeudale și anticlericale;

- 1908 – *al-Arwah al-Mutamclrrida* (Spirite rebele) cuprinde patru povestiri, asemănătoare ca stil și spirit celor publicate în 1906. În același an Gibran pleacă la Paris unde, datorită generozității lui Mary Haskell, va studia artele plastice timp de doi ani și jumătate. Aici

îl întâlnește pe Ameen Rihani, precum și pe sculptorul Auguste Rodin.

Începând cu anul 1911 se mută la New York. Publică câteva piese poetice în proză (de exemplu, *al-Ajniha al-Mutakassira* – „Aripi frânte”, o scurtă nuvelă dedicată lui Mary Haskell) și îi este organizată o expoziție de pictură. În același an, tatăl său moare în Liban.

În 1913 îl întâlnește pe Carl Gustav Jung, căruia îi face un portret. Cam prin 1916 are loc întâlnirea cu Mikhail Naimy, un tânăr scriitor de origine arabă, cu care va lega o prietenie îndelungată; ulterior, Naimy va deveni principalul său biograf. În perioada următoare, Gibran pictează, scrie și publică într-un ritm susținut:

– 1918 – *The Madman* (Nebunul), prima lui carte în limba engleză, o colecție de parabole publicată datorită curajului și viziunii tânărului editor Alfred Knopf din New York – cel care îl va sfătui să-și schimbe numele din Khalil în Kahlil, pentru o pronunție corectă în limba engleză.

– 1919 – *Twenty Drawings* (Douăzeci de desene), o colecție de desene prefăcută de Alice Raphael și *al-Mawakib* (Procesiunea), un lung poem în limba arabă, sub forma unui dialog între un om eliberat și un altul, înălțuit.

– 1920 – *The Forerunner* (Deschizătorul de drumuri), o colecție de cugetări și aforisme. În același an, Gibran întemeiază societatea literară „al-Rabita al-Qalamiyya” (The Pen Society) și publică la Cairo *al-'Awasij* (Furtuni), o culegere de eseuri în care este exprimată revolta împotriva omului devenit propriul sclav.

– 1923 – *The Prophet* (Profetul), pe care Mary Haskell, muza lui Gibran, o numea „cartea cea mai plină de iubire din câte s-au scris vreodată”. La Cairo îi apare o nouă culegere de povestiri intitulată *al-Bada'i' waal-Tara'if* (Noul și Miraculosul).

– 1926 – *Sand and Foam* (Nisip și Spumă), o colecție de parabole și aforisme.

– 1928 – *Jesus, The Son of Man* (Isus, Fiul Omului), o încercare de a realiza un portret al lui Isus văzut de contemporanii Săi; în esență, așa cum se desprinde din paginile lui Gibran, figura lui Isus este aproape un duplicat al lui Almustafa, personaj din *Profetul*.

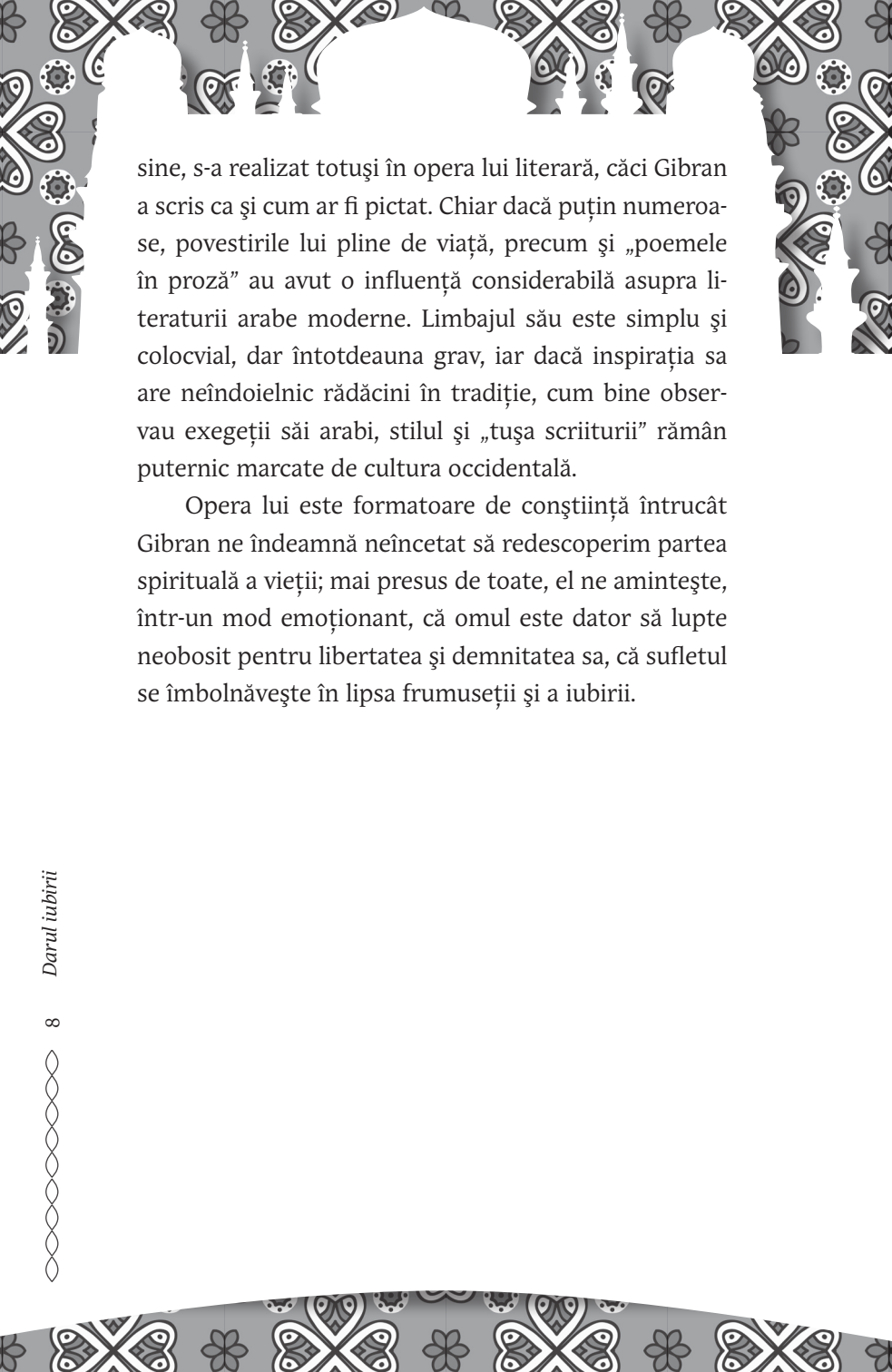
– 1931 – *The Earth Gods* (Zei Pământului), un lung poem în proză constând dintr-un dialog purtat între zeii Pământului cu privire la destinul omului.

Kahlil Gibran moare la 10 aprilie 1931, la New York, în urma unei boli complicate (ciroză și un început de tuberculoză). Jurnalul *The New York Sun* va titra cu litere mari: „S-a stins un profet”.

Trupul i-a fost trimis în Liban, fiind îngropat în cripta mănăstirii Mar Sarkis. Postum, îi apar alte două lucrări: *The Wanderer* (Rătăcitorul), o colecție de parabole ce va vedea lumina tiparului în 1932, și *The Garden of the Prophet* (Grădina Profetului) în 1933.

*

Deși Gibran s-a considerat întotdeauna pictor, nu scriitor, celebritatea și-o datorează aproape în întregime cărților sale. Reconcilierea celor două înclinații, literară și plastică, care și l-au revendicat fiecare pentru

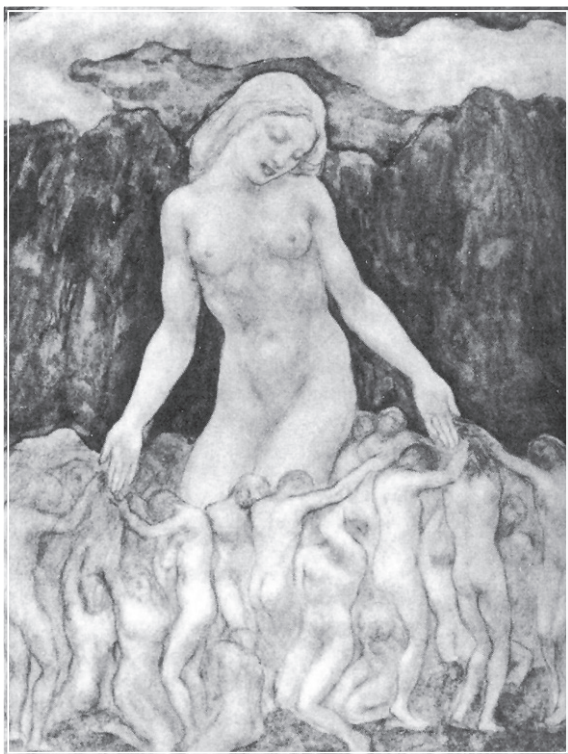

sine, s-a realizat totuși în opera lui literară, căci Gibran a scris ca și cum ar fi pictat. Chiar dacă puțin numeroase, povestirile lui pline de viață, precum și „poemele în proză” au avut o influență considerabilă asupra literaturii arabe moderne. Limbajul său este simplu și colocvial, dar întotdeauna grav, iar dacă inspirația sa are neîndoielnic rădăcini în tradiție, cum bine observau exegeții săi arabi, stilul și „tușa scriiturii” rămân puternic marcate de cultura occidentală.

Opera lui este formatoare de conștiință întrucât Gibran ne îndeamnă neîncetat să redescoperim partea spirituală a vieții; mai presus de toate, el ne amintește, într-un mod emoționant, că omul este dator să lupte neobosit pentru libertatea și demnitatea sa, că sufletul se îmbolnăvește în lipsa frumuseții și a iubirii.

Portret în peniță...
(Extrase din corespondența lui
Kahlil Gibran cu Mary Haskell)

[„Viața fără dragoste e ca un pom fără de flori și fructe” spunea Gibran, căci tot ce clădim, tot ce schimbăm sau ce lăsăm să fie, tot ce am adunat sau ce era deja în noi nu ar fi cu putință fără acest miracol atotvizitor.

Iubirea e starea întru Ființă; ea ne conduce mereu către povestea a ceea ce este mai adânc în noi. Și ce sunt oare scrisorile de dragoste decât povești despre noi înșine? Cu adevărat, puține sunt căile mai luminoase și mai drepte pe care am putea răzbate până la poarta unui suflet ca să-i pătrundem în grădină.

Bătând la poarta unui suflet de profet, am descoperit, în grădina lui Gibran, un om. Romantic, profund, meditativ, jucăuș, curios, mereu tânăr – aceasta este imaginea ce se înfiripă aici, în puține cuvinte, din curgerea firească a gândurilor și trăirilor. De am spune mai mult, am greși; de am spune mai puțin, ar fi păcat... căci despre un om nu ne este îngăduit să spunem decât ceea ce iubirea însăși a scos la lumină.]

*

Acum mă pot încredința cu totul ție. Și poți face asta doar când celălalt te cunoaște îndeajuns și, cunoscându-te, îți dăruiește dragoste și respect – adică libertatea.

(iunie 1908)

La academie, profesorii spun: „Nu faceți portretul mai frumos decât modelul însuși”, dar sufletul îmi

șoptește: „O, de-ai fi în stare frumusețea-i să o redai
întocmai!”

(noiembrie 1908)

Fiecare dintre noi are nevoie de un loc în care să-și
afle tihna. Locul tihnit al sufletului meu e-o minunată
grădină în care prezența ta e vie.

(noiembrie 1908)

Lasă-mă, o, lasă-mă să-mi cufund sufletul într-un
ocean de culori; lasă-mă să topesc în mine asfințitul și
să sorb curcubeul.

(noiembrie 1908)

Când ajung pentru prima oară într-un oraș mare,
îmi place să dorm în mai multe camere, să mănânc în
diferite locuri, să mă plimb pe străzi lăturalnice și să
observ trecătorii. Ce mult îmi place să mă simt călător
singuratic!

(mai 1911)

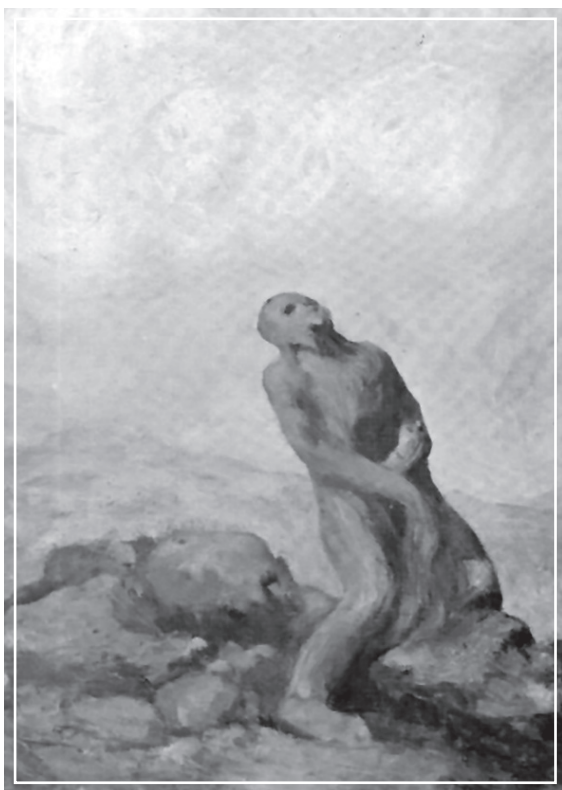
Mi-am dat seama că orice impas ivit în relația cu
tine este doar din pricina unei limite sau a unei temeri
dinăuntru meu.

(iunie 1912)

Vreau să fiu viu și să trăiesc viața ce-o simt mișcând
în mine, să cunosc fiecare clipă până la capăt.

(iunie 1912)

Grădina profetului

Almustafa cel ales și iubit, miezul propriei zile, se întoarce pe insula nașterii sale în luna Tichrin, luna aducerii-amine.

Și cum corabia se-apropia de port, el sta la prora cu marinarii săi alături, purtând în inimă o regăsire.

Și grăind cu marea-n glas, el spuse:

„Iată insula nașterii noastre. Chiar aici pământul ne-a zămislit cântec și ghicitoare; cântec în ceruri, ghicitoare pe pământ; și ce oare se află între pământ și cer să poarte cântecul și să dezlege ghicitoarea dacă nu propria noastră patimă?

Marea ne aduce încă o dată pe aceste țărmuri. Suntem doar un val între valuri. Ea ne îndeamnă să-i dăm glas, dar cum o vom putea face fără a ne zdrobi inimile de stânci și nisipuri?

Căci aceasta este legea marinarilor și a mării: de cauți libertate, în ceață trebuie să te prefaci. Informul va căuta întotdeauna forma, așa cum nebuloase fără număr devin în cele din urmă sori și luni; iar noi, care am căutat îndelung și ne întoarcem acum pe insulă, forme brute, trebuie să ne prefacem iar în ceață și să-nvățăm de la-nceput. Și ce va putea supraviețui și se ridica în înălțimi fără să fi fost zdrobit de patimă și de libertate?

Mereu vom căuta țărmurile unde putem cânta și să fim auziți. Dar ce se alege de valul care se sparge acolo unde nimeni nu ascultă? Neauzitul din noi hrănește mai adâncă noastră amărăciune. Dar tot acest

neauzit ne șlefuește sufletul spre formă croindu-ne destinul”.

Atunci unul dintre marinari îi spuse: „Ai fost cârmaci al dorului nostru pentru acest port și iată-ne ajunși. Totuși vorbești de-amărăciune și despre inimi care se vor frânge”.

Iar el îi răspunse zicând: „N-am vorbit oare despre libertate și despre ceață, mai marea noastră libertate? Cu toate astea, vin cu durere în pelerinaj pe insula unde m-am născut, întocmai cum umbra celui ucis vine să îngenuncheze în fața ucigașilor săi”.

Atunci alt marinar spuse: Privește mulțimile adunate pe dig. În tăcerea lor au prevestit ziua și ceasul venirii tale și s-au adunat de pe ogoarele și din podgoriile lor să te aștepte”.

Și Almustafa privi în depărtări către mulțimi, cu inima atentă la suspinul lor, și tăcu.

Atunci, un strigăt veni dinspre oameni și era un strigăt de amintire și de dorință.

Iar el privi spre marinarii săi și spuse: „Și ce le-am adus eu? Am fost vânător pe un tărâm îndepărtat. Cu temei și cu tărie am folosit săgețile aurite pe care mi le-au dat, dar n-am vânat nimica. Pe niciuna n-am urmat-o cu privirea. Pesemne că zboar-acum spre soare, cu aripile rănite ale vulturilor ce nu cad la pământ. Pesemne că vârfurile lor or fi ajuns în mâna unor nevoiași ce-și vor lua la schimb pâine și vin.

Nu am știință unde au zburat dar una știu: s-au înălțat spre ceruri.

Chiar și așa, iubirea mă răsfăță încă, și voi, mari-nari ai mei, încă mai navigați pe marea închipuirii mele, iară pe mine tăcerea nu va pune stăpânire. Atuncea voi striga când glasul meu fi-va de anotimpuri sugrumat și vorbele-mi le voi cânta cu buzele înflăcărate”.

Iar inimile lor erau nedumerite, căci el grăise aces-tea. Și unul spuse: „Stăpâne, învață-ne și poate o să în-țelegem, căci al tău sânge curge prin vinele noastre, iar suflarea noastră e ruptă din mireasma ta”.

Și-atuncea el, cu vântu-n glas, le zise: „Pe insula unde m-am născut voi m-ați adus ca să vă fiu învățător? Dar n-am fost încă închis în colivia înțelepciunii. Prea tânăr și prea crud sunt încă pentru-a vorbi de altceva decât de sine, care e doar chemarea adâncurilor înspre-adânc.

Lăsați-l pe cel care se vrea atoateștiutor să caute înțelepciune într-o floare sau într-un boț de lut. Eu încă sunt un cântăreț. Eu încă voi cânta pământul și visarea voastră pierdută între zori și-amurg. Și marea o voi contempla”.

Iară corabia intră în port și, când se-apropie de dig, el coborî încă o dată pe insula unde întâia oară văzuse lumina zilei, și fu între ai săi. Și un strigăt puternic se înălță din inimile lor, zguduind înăuntru-i însingurarea revenirii.

Și așteptau tăcuți cuvântul lui, dar el nu le răspun-se, învăluit fiind de-amărăciunea aducerii-aminte, și spuse pentru sine: „Am zis eu oare c-am să cânt? Nu pot decât să-mi deschid buzele pentru ca glasul vieții să răzbată spre vânturi întru bucurie și sprijin”.